

PÁLYAMŰ

AZ EGERI TÖRVÉNYSZÉK ELNÖKI ÁLLÁSHELYÉNEK
BETÖLTÉSÉRE

dr. Sallai Tamás
EGER, 2020. NOVEMBER 26.

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke a 389.E/2020. (X. 19.) OBHE határozatban pályázatot írt ki az Egri Törvényszék elnöki állásának betöltésére. A Bszi. 130. § (3) bekezdése alapján a benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell a pályaművet, amely a pályázónak a bíróság működésével kapcsolatos hosszú távú terveiről, és azok megvalósításának ütemezéséről szól. A pályázati kiírás alapján az alábbiakban kívánom bemutatni az Egri Törvényszék működésével kapcsolatos hosszú távú terveimet.

A BÍRÓSÁG EMBERI ERŐFORRÁSAIVAL VALÓ GAZDÁLKODÁS

A 2020. október 1. napi állapot szerint az Egri Törvényszék engedélyezett létszáma 283 fő, amelyből a bírósági vezetőkkel együttes engedélyezett bírói létszám 71 fő. A bírósági titkárok engedélyezett létszáma 22 fő, a bírósági fogalmazóké 7 fő volt, valamennyi bírósági titkári álláshely be van töltve. 2020. október 1. napján a bírói létszámból a tényleges létszám 68 fő volt. Az emberi erőforrások kapcsán az igazságügyi alkalmazotti álláshelyek száma a törvényes működés biztosításához elegendő. A 2019. december 31-i állapothoz képest a bírói létszám kapcsán a járásbírósági szinten a betöltött büntető ügyszakos álláshelyekben mutatkozik hiány. A Hatvani Járásbíróság egy büntető ügyszakos bírói álláshelye 2020. évben megszüntetésre került, míg további négy bírói álláshely kiírása van folyamatban: nyugdíjba vonulás miatt az Egri Járásbíróságon és a Gyöngyösi Járásbíróságon egy-egy büntető ügyszakos álláshely, továbbá a Hevesi Járásbíróság elnökének 2020. év áprilisában bekövetkezett elhalálozására figyelemmel a Hevesi Járásbíróság elnöki tisztségének 2020. november 15-i betöltését követően egy további büntető ügyszakos bírói álláshely üresedett meg a Hevesi Járásbíróságon. Megüresedett továbbá az Egri Törvényszék egy munkaügyi ügyszakos álláshelye.

Az érkezési adatok a munkaügyi ügyszakos álláshely kiírásának szükségességét nem támasztják alá, ugyanakkor a büntető ügyszakos álláshelyek kapcsán azt lehet megállapítani, hogy a járásbírósági szinten a 2019. december 31-i állapothoz képest négygyel kevesebb a tényleges bírói létszám. A Hevesi, a Hatvani és a Gyöngyösi Járásbíróságok büntető ügyszakájának helyzete jelenleg elnehezült, Hevesen és Hatvanban egy-egy, Gyöngyösön jelenleg két büntető ügyszakos bíró ítélkezik. Az érkezett peres ügyek egy bíróra jutó havi átlagos száma a 2019. december 31-i országos statisztikai adatok alapján az Egri Törvényszék illetékességi területén volt a legmagasabb, a 7.31-es országos átlaghoz képest 9.92, az akkori állapothoz képest pedig a fentiek szerint a járásbírósági szinten négy fővel csökkent a

büntető ügyszakban ítélkező bírók száma. Amennyiben valamennyi járásbírói álláshely betöltése nem valósítható meg, akkor a Gyöngyösi, Hatvani és a Hevesi Járásbíróságok helyzete két, a Bjt. 33. § (1) bekezdése szerinti ún. mozgóbírói álláshely kiírásával lehetne megoldható. Egy a Gyöngyösi Járásbíróságra kinevezett bíró Gyöngyös mellett részben a Hatvani Járásbíróságon, egy az Egri Járásbíróságra kinevezett bíró pedig az Egri Járásbíróság mellett a Hevesi Járásbíróságon ítélkezhetne, amivel valamennyi járásbírói álláshely helyzete megoldható lenne a büntető ügyszak kapcsán. A büntető ügyszakban a törvényszéki elsőfokú egy bíróra eső ügyérkezés (0.83) 2019. december 31. napján az országos átlag alatt volt, itt a nehézséget az jelenti, hogy jelenleg három bíró teljes munkateherét leköti három rendkívül nehezen tárgyalható „megaügy”, két Egri Törvényszéki bíró is egy-egy egyenként 138 vádlottas, egy 999-es és egy 996-os súlyszámú büntetőügyet tárgyal, míg a Debreceni Törvényszék Egerbe kirendelt bíróját helyileg a Miskolci Törvényszéken tárgyal egy 96 vádlottas büntetőügyet.

A törvényszéki másodfokú tanácsok kapcsán büntető ügyszakban ki kell emelni, hogy a 2019. december 31-i országos adatok alapján az egy tanácsra jutó érkezett peres ügyek havi átlagos száma országosan az Egri Törvényszéken a legmagasabb, 26.67, ami az országos átlagot (15.76) több, mint tíz üggyel haladta meg. A járásbírói ügyszakában az egy bíróra eső átlagos peres érkezés 2019. december 31. napján 17.44 ügy volt, ami az országos átlaggal (17.8) gyakorlatilag megegyezik, ugyanezt lehet megállapítani a törvényszéki civilisztikai elsőfokú ügyek kapcsán is, ahol 8.67 az Egri Törvényszék egy bíróra eső átlagos érkezése a 8.37-es országos átlaghoz képest. Ki kell ugyanakkor itt is emelni, hogy a civilisztikai ügyszak fellebbviteli tanácsai kapcsán az egy tanácsra jutó peres érkezésének havi száma 2019. december 31. napján országosan a legmagasabb, 20.99-es volt, ami mintegy hattal több a 14.39-es országos átlaghoz képest.

A korábbi években kialakított, az egyes szervezeti egységek és a járásbírói állások egy bíróra, tanácsra eső munkateher adatainak a statisztikus általi elkészítését és annak havi elemzését továbbra is fontosnak tartom, amennyiben jelentős aránytalanságok alakulnak ki, azokat ki kell küszöbölni. A munkateher kiegyenlítését célzó kirendelések esetén azonban fontos, hogy azok minden esetben a kirendeléssel érintett bíró vagy igazságügyi alkalmazott és a kirendeléssel érintett szervezeti egység, helyi bíróság vezetőivel egyeztetve, lehetőség szerint előre tervezett és rögzített feltételek mellett történjen. Legyen egyértelmű, hogy például a meglévő munka megtartása melletti kirendelés esetén a törvénykezési szünet alatti munkabeosztásnál melyik bíróságon szerepel a kirendelt bíró vagy igazságügyi alkalmazott. Lehetőség szerint el kell kerülni az ügyek átosztását, ezért a kirendelt bírók folyamatban lévő ügyeit figyelemmel kell kísérni, hogy a kirendelés esetleges meghosszabbításáról határozni lehessen.

A bírósági titkárok foglalkoztatása kapcsán a legfontosabbnak a szakosodást, továbbá a bírók, tanácsok mellé történő beosztás mellett az elsőfokú, saját hatáskörű ügyek kapcsán a megfelelő gyakorlat megszerzését tartom. Amennyiben egy adott ügyszak mellett egy titkár elkötelezett – hacsak igazgatási érdek ezt nem indokolja – célszerű az adott ügyszakban foglalkoztatni, ugyanakkor a peres gyakorlat megszerzése és a bírók munkájának segítése érdekében a titkárok bírók mellé beosztása is hangsúlyt kell, hogy kapjon. A saját hatáskörű munkavégzést, illetve fogalmazók hiányában az ügyfélszolgálat napok megtartását azért is fontosnak tartom, mert egy tisztán tanács mellé beosztott titkár esetében az önálló döntés képességének kialakulását, a döntés felelősségének felvállalását és az eljárási határidők megtartását kevésbé lehet figyelemmel kísérni. Amennyiben egy bírósági titkár másodfokú tanács mellett töltött hosszabb időt, célszerű ezt követően az adott ügyszak olyan területre is beosztani, ahol az önállóan meghozott határozatok teszik ki nagyobb arányban a munkáját. A bírósági titkárok speciális helyzetben vannak, hiszen a bírói álláshelyek szűkösségére is figyelemmel ma már általános a hosszabb ideig, több esetben az egész életpályát felölelő bírósági titkári működés.

A bírósági fogalmazók felvételénél – még ha a jelentkezők száma a korábbi éveket nem is éri el – van választási lehetőség több pályázó közül. Fontosnak tartom, hogy a kiválasztás során csak a szakmailag és emberileg legalkalmasabb pályázó legyen bírósági fogalmazó. Hosszú évek tapasztalata, hogy néhány hónapos bírósági fogalmazói beosztás után már elég határozott kép alakul ki egy fogalmazó szakmai hozzáállásáról és képességeiről. Amennyiben a fogalmazói időszakban, vagy a szakvizsgák során szakmai vagy emberi szempontból alkalmassági kétségek jelentkeznek, akkor a határozott ideig tartó titkári kinevezést sem tartom indokoltnak.

A tisztviselők és írnokok kapcsán szükségesnek tartom a munkateljesítményük jelenleginél objektívebb, de jelentős adminisztratív terhet nem jelentő mérését, a módszertan meghatározását a bírósági vezetők tapasztalatait is felhasználva, velük egyeztetve egységes elvek alapján. Mindez elősegítheti a szervezeti egységeken belüli és a szervezeti egységek közötti munkateher aránytalanságok kiküszöbölését, a többletmunka szétosztását, a teljesítményértékelésnél és jutalmazási lehetőség esetén a jutalmak igazságosabb elosztását. A tisztviselői kar esetében az igazságos munkateherelosztás a munkamorál növelését is eredményezi.

A tisztviselők és írnokok kapcsán szükségesnek tartom a foglalkoztatási gyakorlat, például a határozott időre történő kinevezés, hosszabbítások alkalmazásának és a kinevezési okiratok tartalmának munkajogi felülvizsgálatát, amennyiben ennek kapcsán változtatás szükséges, akkor a

helyi bíróságok elnöki irodavezetőivel történő egyeztetés alapján egységes gyakorlat kialakítását.

A MUNKAVÉGZÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

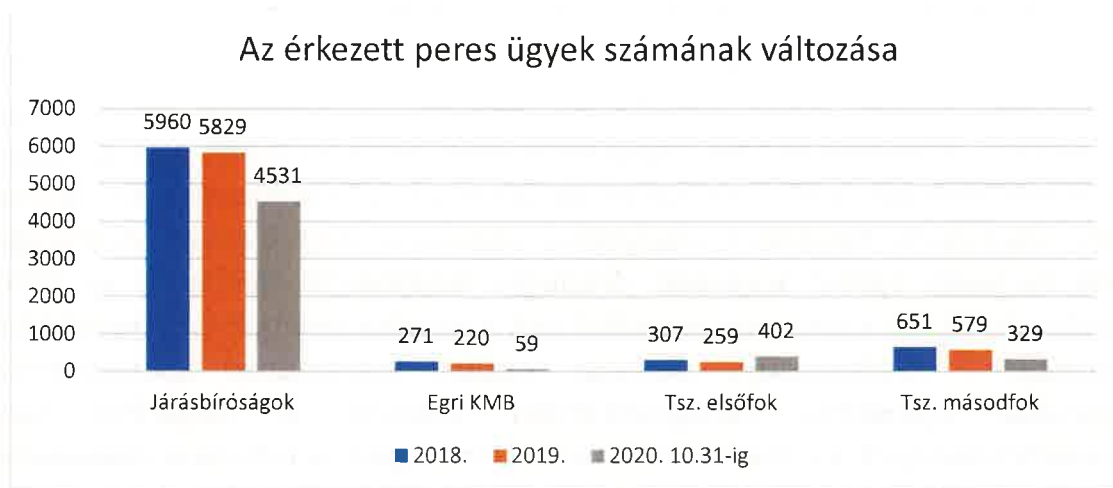
Az Egri Törvényszéken és az illetékességi területén működő helyi bíróságokon a munkavégzés tárgyi feltételei összességében jók. A törvényszék vagyonkezelésében lévő bírósági épületek közül a legújabban felújított törvényszéki épület teljes mértékben megfelel a korszerű munkavégzés feltételeinek, a járásbíróságok közül húsz éven belül felújított egri, gyöngyösi és hatvani bírósági épület, valamint az újonnan épített füzesabonyi bírósági épület alapvetően megfelelő elhelyezési körülményeket biztosít. A legrégebbi hevesi bírósági épület kapcsán részleges felújítások történtek az elmúlt időszakban, itt folyamatosan vizsgálni kell a munkakörülmények javításának lehetőségét. Valamennyi bírósági épület folyamatos karbantartása, energetikai fejlesztése elengedhetetlen feltétele a megfelelő tárgyi munkakörülmények fenntartásának, több bíróságon is tervezési szakaszban, illetve folyamatban van vagy megvalósult ennek kapcsán energetikai fejlesztés, a közeli jövőben a Hatvani Járásbíróság fűtő-hűtő rendszerének korszerűsítése, az Egri Járásbíróságon az elavult lift cseréje és az irattári szintig történő kiépítése fog megvalósulni.

A munkavégzés informatikai háttere biztosított, a bírók mobil informatikai eszközökkel rendelkeznek, a járásbíróságokon és a törvényszéken a távmeghallgatás feltételei kiépültek, a tárgyalótermekben Skype kapcsolat kialakítására alkalmas számítógépek állnak a rendelkezésre. A járványügyi helyzetben szükség esetén egyedi munkáltatói döntés alapján az igazságügyi alkalmazottak otthoni munkavégzésére alkalmas hordozható számítógépek is használhatóak. A számítógépes állomány folyamatos karbantartása, az elavult, amortizált gépek cseréje elengedhetetlen feltétele a korszerű munkavégzésnek.

AZ EGRİ TÖRVÉNYSZÉK ÜGYFORGALMI ADATAI

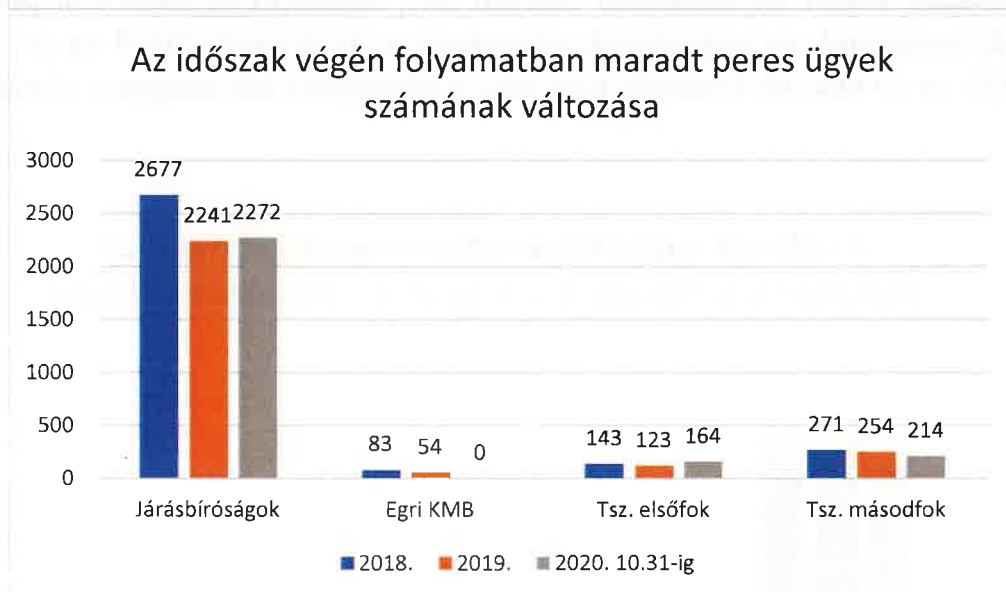
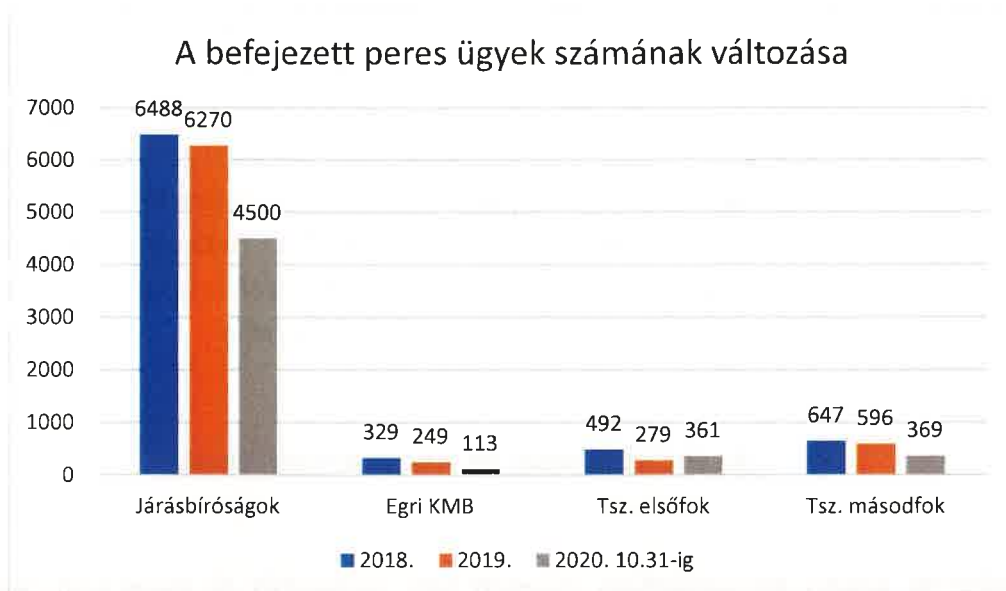
A 2018-as, 2019-es teljes év, valamint a 2020-as évből az október 31. napjáig eltelt tíz hónap vonatkozásában az ügyforgalmi adatok változását az érkezések, befejezések és folyamatban lévő peres ügyek kapcsán három

diagramon szeretném szemléltetni.¹ Általános tendencia az új eljárásjogi kódexek hatályba lépése óta az érkezett ügyek számának csökkenése, amely folyamatot a koronavírus járvány is tetézt. Ennek kapcsán a következő három diagram közül az első diagram az érkezett peres ügyek vonatkozásában a járásbíróági és a törvényszék első és másodfokú érkezési adatait tartalmazza a 2018-as, 2019-es év, valamint a 2020-as év első tíz hónapja vonatkozásában.

Az érkezési adatokból megállapíthatóan mind a járásbíróági összesített, mind a másodfokú összesített adatok alapján a 2020. év első tíz hónapja alapján, bár pontosan nem számítható ki előre, de – havi arányos érkezést feltételezve – várhatóan az ügyérkezés nem éri el a 2018-as és a 2019-es szintet. Az érkezés egyedül a törvényszéki elsőfokú ügyek kapcsán haladja meg az előző évi érkezési adatokat már az első tíz hónap adatai alapján is, de ezt a 2020. április 1. napjától bekövetkező hatásköri változás, a munkaügyi perek törvényszéki hatáskörbe kerülése befolyásolja. Nyilvánvaló, hogy a csökkenés elsődlegesen a koronavírus járvánnyal függ össze, a jelenlegi helyzetben a civilisztikai ügyekben mind az ügyfelek hatóságokhoz történő hozzáférése, mind az ügyfelek és a jogi képviselők kapcsolatfelvétele, büntető ügyekben pedig a nyomozati cselekmények elvégzése elnehezült, ami visszavetette a peres ügyek érkezését. A befejezett és a folyamatban lévő ügyek változását a következő diagram szemlélteti, azzal, hogy a 2020-as évben csak az első tíz hónap adatait tartalmazza.

¹ Az adatsor mindhárom diagram esetében a járásbíróóságoknál a polgári, gazdasági, büntető és szabálysértés peres ügyeket, az EKMB esetében a közigazgatási és munkaügyi peres ügyeket, a törvényszék elsőfok esetében a polgári, gazdasági büntető peres ügyeket, a törvényszék másodfok esetében a polgári, gazdasági, munkaügyi, közigazgatási és büntető peres ügyek összesített adatait tartalmazza.

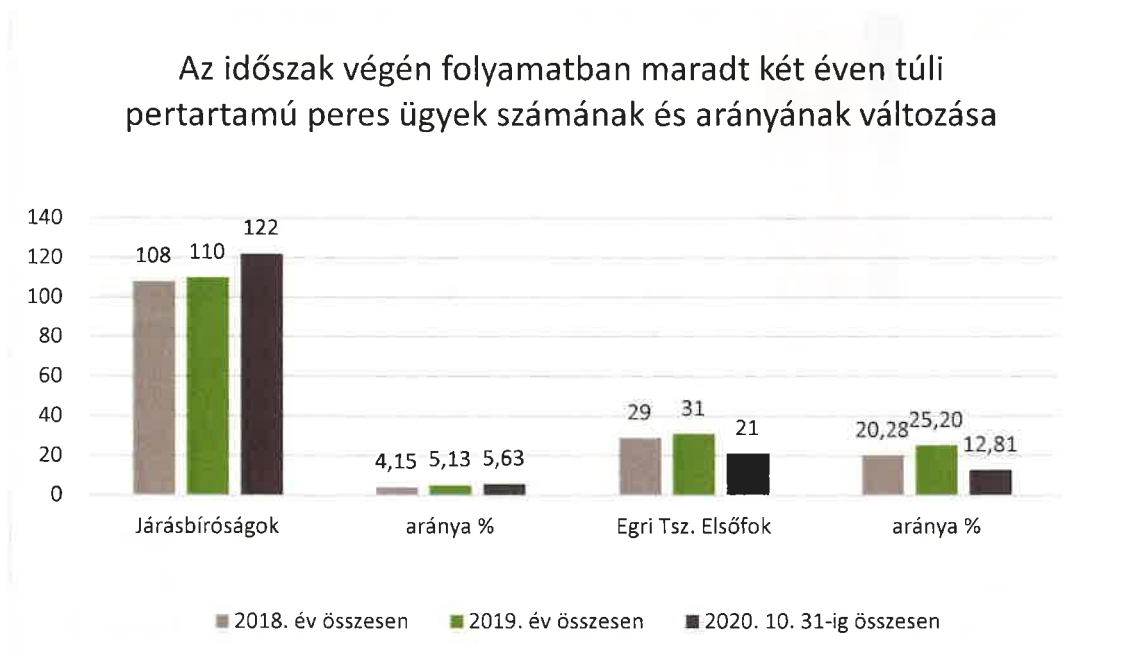
A befejezések száma a 2020. év első tíz hónapja alapján a járásbírószági szinten hozzávetőleg azonos volt az érkezett ügyek számával. A törvényszéki elsőfokú ügyek kapcsán bár a befejezések száma az előző évihez képest emelkedett, de a befejezett ügyek száma mintegy tíz százalékkal alacsonyabb volt az érkezések számánál, míg a másodfokú befejezések száma az első tíz hónapban meghaladta a befejezések számát. A 2020. október 31. napján folyamatban maradt peres ügyek száma a járásbírószági szinten hozzávetőlegesen a 2019. év végi értékkel azonos, a törvényszéki elsőfokú ügyekben azonban az érkezésnél alacsonyabb befejezésszámmal összefüggésben az év első tíz hónapjában emelkedett, a folyamatban lévő peres ügyek száma egyedül a törvényszéki másodfokú ügyekben csökkent.

Ennek kapcsán fontos hangsúlyozni, hogy bár nem vitás, hogy a járványügyi helyzetben a tárgyalásokat érintő, akár a bíróság, akár az ügyfelek vagy az

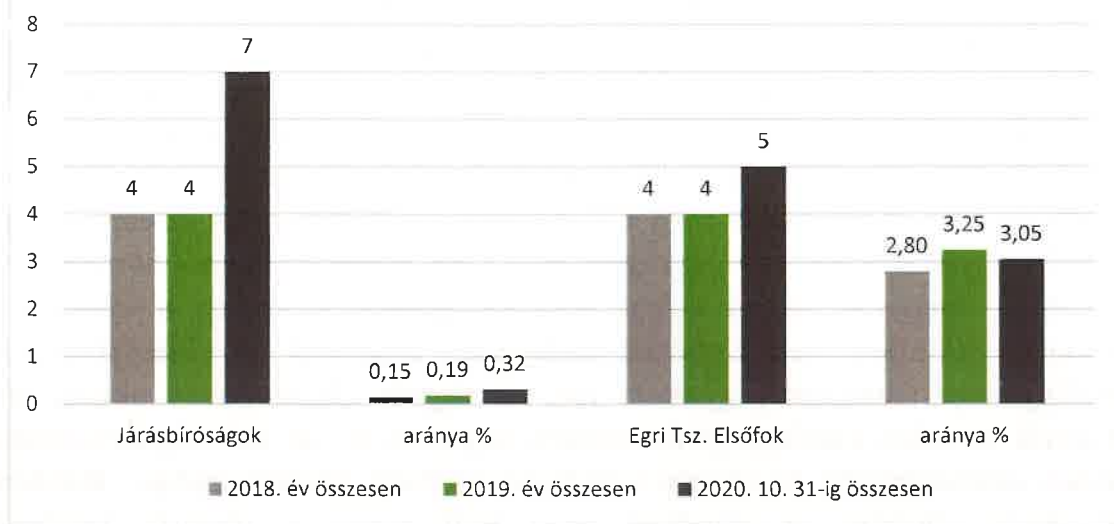
ügyészség, akár a védők, jogi képviselők körében bekövetkezett gyakoribb megbetegedések, illetve a – különösen az ügyfelek személyes megvizsgálását igénylő – szakértői bizonyítások szintén a járvánnyal összefüggő lassulása nehezíti a befejezéseket, ennek ellenére azonban minden törvényes lehetőséget ki kell használni az ügyek lehetőség szerinti érdemi befejezésére, amennyiben a járványügyi helyzet miatt ismételt eltérő eljárási szabályokat vezetnek be, az ebben rejlő lehetőségeket ki kell használni. Mindennek a szakmai és igazgatási támogatása a következő év egyik legfontosabb feladata.

AZ IDŐSZERŰSÉG ÉS MEGALAPOZOTTSÁG

Az időszak végén folyamatban maradt két, valamint öt éven túli pertartamú ügyek számának és arányának változását a 2018-as és 2019-es év, valamint a 2020-as év első tíz hónapja kapcsán a következő két diagram ábrázolja.

**Az időszak végén folyamatban maradt öt éven túli peres
ügyek számának és arányának változása**

Az adatokból megállapíthatóan a 2020-as évben a két és öt éven túli ügyek száma és aránya is emelkedett a járásbírósági szinten, az öt éven túli ügyek száma és aránya a törvényszéki elsőfokú ügyek kapcsán 2020. október 31. napjáig gyakorlatilag nem változott, ugyanakkor a törvényszéki elsőfokú ügyek kapcsán a két éven túli ügyekben pozitív változás történt, számában és arányában is érdemben csökkentek az elhúzódó pertartamú, két éven túli ügyek. A negatív tendencia tehát a két éven túli és közöttük az öt éven túli pertartamú ügyek 2020. évi járásbírósági szinten bekövetkezett emelkedése, ezért célszerű ezeket az adatokat részleteikben is áttekinteni, amelyeket a következő táblázatban lehet összefoglalni:

	2018.		2019.		2020.10.31-ig	
	Civilisztika	Büntető	Civilisztika	Büntető	Civilisztika	Büntető
Járásbíróságok	74	34	83	27	77	45
aránya %	4,04	4,39	5,28	4,70	5,08	6,91
ebből – Egri Járásbíróság	29	22	28	12	24	19
aránya %	4,48	6,92	4,64	5,48	4,69	7,63
Füzesabonyi Járásbíróság	3	4	4	6	3	6
aránya %	1,80	4,82	2,77	8,95	1,83	9,10
Gyöngyösi Járásbíróság	26	2	32	3	29	8
aránya %	4,94	1,18	7,32	2,19	7,55	5,03
Hatvani Járásbíróság	14	4	14	2	17	6
aránya %	4,71	4,76	5,81	3,45	6,72	7,79
Hevesi Járásbíróság	2	2	5	4	4	6
aránya %	1,04	1,68	2,72	4,26	1,96	6,00

Az adatokból megállapítható, hogy míg a civilisztikai ügyszakban a két éven túli pertartamú ügyek aránya kis mértékben csökkent a 2019-es év adataihoz képest, a büntető ügyszakban mind számukban, mind arányukban jelentősen emelkedtek a két éven túli pertartamú ügyek. Az emelkedés egyik oka, a már ismertetett, több, 2020. évben megürült büntetőbírói álláshelyben és értelemszerűen az ezzel járó kényszerű ügyátosztásokban kereshető, de ugyanilyen arányban jelenik meg a számokban a koronavírus járvány negatív hatása is, figyelemmel arra, hogy egyrészt a Veir. időszaka alatt a bonyolultabb megítélésű, nagyobb tárgyi súlyú büntetőügyeket szemben a civilisztikai ügyekkel érdemben nem lehetett befejezni, másrészt a veszélyhelyzettel összefüggésben rendkívül gyakori lett az ügyek elhúzódását okozó, nem feltétlenül minden esetben jóhiszeműen bejelentett, de valóságtartalmában nehezen ellenőrizhető és szankcionálható vádlotti távolmaradás. Mindezen nehézségek ellenére is mindent meg kell tenni a negatív tendencia megfordítása érdekében, a soron kívüli két éven túli és az ehhez közelítő 1-2 év közötti pertartamú ügyeket a bírói függetlenség tiszteletben tartása mellett folyamatos igazgatási figyelemmel kell kísérni minden helyi bíróságon, havi szinten konzultálni kell a bírókkal és szükséges esetben mentorálást is igénybe kell venni.

A megalapozottsági mutatók vonatkozásában a 2019. évi adatokat a következő két táblázat² foglalja össze az Egri Törvényszék kapcsán:

Járásbíróság és törvényszék másodfok viszonylata												
	Járásbíróságon befejezett peres ügyek száma 2019-ben	Törvényszék másodfokra érkezett peres ügyek száma 2019-ben	Fellebbezési viszonzyszám	Törvényszék másodfokon befejezett peres ügyek száma 2019-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető	1 397	360	0,258	349	117	33,5%	211	60,5%	15	4,3%	6	1,7%
civil	3841	212	0,055	240	112	46,7%	60	25,0%	24	10,0%	44	18,3%
polgári	3 527	193	0,055	220	102	46,4%	54	24,5%	20	9,1%	44	20,0%
gazdasági	65	9	0,138	14	7	50,0%	3	21,4%	4	28,6%	0	0,0%
közigazgatási	127	0	0,000	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
munkaügyi	122	10	0,082	6	3	50,0%	3	50,0%	0	0,0%	0	0,0%

Törvényszék és ítéltábla viszonylata												
	Törvényszéken befejezett peres ügyek száma 2019-ben	Ítéltáblára érkezett peres ügyek száma 2019-ben*	Fellebbezési viszonzyszám	Ítéltáblán befejezett peres ügyek száma 2019-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	30	14	0,467	21	9	42,9%	11	52,4%	1	4,8%	0	0,0%
civil	249	31	0,124	34	15	44,1%	10	29,4%	5	14,7%	4	11,8%
polgári	222	26	0,117	29	13	44,8%	8	27,6%	4	13,8%	4	13,8%
gazdasági	27	5	0,185	5	2	40,0%	2	40,0%	1	20,0%	0	0,0%
büntető másodfok*	349	4	0,011	3	1	33,3%	1	33,3%	1	33,3%	0	0,0%

² Forrás: a törvényszék elnökének tájékoztatója az Egri Törvényszék 2019. január 1-től december 31-ig terjedő időszak alatti működéséről.

A járásbírószági fellebbezett peres határozatok kapcsán azt lehet megállapítani, hogy civilisztikai ügyszakban azok mintegy 47 %-a helybehagyással zárult, a fellebbezett ügyek negyedét változtatta meg a másodfokú bíróság és 10 %-át helyezte hatályon kívül. Büntető ügyszakban az eltérő eljárásjogi szabályokra is figyelemmel a hatályon kívül helyezési arány jóval alacsonyabb volt, magasnak mondható azonban a megváltoztatási arány. A törvényszéki elsőfokú, fellebbezett peres ügyek kapcsán figyelembe kell venni, hogy az arányszámok jóval kisebb fellebbezett ügghöz kapcsolódnak, így viszonylag kis eltérés is jelentős változást okoz az arányokban, ugyanakkor a hatályon kívül helyezett ügyek számát és arányát csökkenteni szükséges. A megalapozottsági arányok javítása a kollégiumok szakmai iránymutatásával lehetséges, a járásbírószági bírók esetében mindez az utóbbi időszakban kialakított Skype-os, vagy a járványügyi helyzet javulása esetén személyes részvétel mellett lezajló ún. kiskollégiumi üléseken keresztül, szükség esetén a bírók mentorálásával lehetséges. A fejlesztésre szoruló szakmai kérdések kapcsán a szükséges anyagi jogi és eljárásjogi szakmai értekezletek igazgatási elősegítését, akár a regionális törvényszékek kollégiumainak bevonásával kiemelten fontosnak tartom. Akár a járásbírószági, akár a törvényszéki elsőfokú ügyek kapcsán felvetődő jogalkalmazási nehézségek megvitatása érdekében szoros szakmai együttműködés elősegítésére törekszem a Debreceni Ítéltáblával, ösztönözni szeretném a bírók szakmai kérdéseinek a kollégiumokon keresztül az ítéltábla szakági kollégiumai felé történő továbbítását is.

A BÍRÓSÁGI SZERVEZET INTEGRITÁSA

A szervezeti integritáshoz kapcsolódó kérdés a pénzügyi gazdálkodás belső ellenőrzése. 2020. évben személyi változás történt a belső ellenőri tisztségben, a belső ellenőri feladatkör átadása rendben lezajlott, a 2021. évi ellenőrzési terv elkészült. A belső ellenőrzés alapvető fontosságú a pénzügyi gazdálkodás törvényes működése érdekében, az ellenőrzések kapcsán készült javaslatok alapján az intézkedési tervek megvalósítására és az esetleges hiányosságok kiküszöbölésére a jövőben is figyelmet kell fordítani, különösen arra, hogy a kis értékű beszerzések is megfelelően dokumentáltak és kiértékelt árajánlatok alapján valósuljanak meg.

A bírók integritása kapcsán fontos az ügyelosztási rendek átlátható, objektív kritériumokon alapuló meghatározása, a véleményezés és a közzététel fokozott figyelemmel kísérése. A Bszi. 2020. április 1. napjától hatályos 9. §-a az ügyelosztási rend korábbi, évente történő megállapítása helyett annak

folyamatos felülvizsgálatát írta elő azzal, hogy az ügyelosztási rendet a járásbíróságok vonatkozásában is a törvényszék elnöke határozza meg. Az ügyelosztási rend felülvizsgálata, kiegészítése a leggyakrabban személyi változások miatt szükséges, a gyors kollégiumi és bírói tanácsai véleményezés érdekében 2020. évben kiadott törvényszéki szabályzat lehetőséget ad az ügyelosztási rend változásainak gyors átvezetésére, ezt folyamatosan figyelemmel kell kísérni és a közzététel szabályait ellenőrizni kell. Az ügyelosztási rend vonatkozásában civilisztikai ügyszakban a székhelybírószágon a másodfokú bíróság részéről szakmai javaslat érkezett a részleges szakosodás visszaállítására, amelynek az ügyelosztási rendben történő átvezetése folyamatban van, a változás célja a megalapozottsági mutatók javítása. Az ügyek átosztását a lehető legkisebb mértékre kell szorítani, hiszen a törvényes bíróhoz való jog alapvető fontosságú és átszignálások az ügyek előregedésével is közvetlen összefüggésbe hozhatóak. Erre figyelemmel kell a kirendeléseket előzetesen tervezni, de a járásbírószágról törvényszékre történő áthelyezés esetén is törekedni kell arra, hogy minél kisebb legyen az ügyek, különösen a már hosszabb pertartamú ügyek átosztása.

Célszerűnek tartom a bíróvizsgálatok tapasztalatainak összegzését helyi szinten a vizsgálók bevonásával. Célszerű már az éves munkaterv összeállításakor figyelemmel lenni a két év múlva bekövetkezően esedékes vizsgálatok várható számára és idejére, hogy a vizsgálók közötti arányos terhelést és a tervezhetőséget figyelembe lehessen venni. A lehető lekorábban célszerű a vizsgálatot elrendelni, hogy a kitűzési terveknel a vizsgálók is előre tudjanak készülni az időigényes vizsgálat lefolytatására. A személyi nyilvántartásban a bíróvizsgálatok és a vezetővizsgálatok kellő időben történő, hatékonyabb tervezhetősége érdekében külön erre a célra létrehozott rendszer bevezetését tartom indokoltnak, amely folyamatosan frissített adatokkal évekre előre tartalmazza az adott évben esedékes bíró és vezetővizsgálatokat.

Az integritást sértő magatartások megelőzésére és kiszűrésére nagy hangsúlyt kell fektetni az integritásfelelős bevonásával, a megelőzés érdekében az újonnan felvett munkatársak körében az integritás-képzés fenntartása fontos, de célszerű az esetleges integritássértő magatartásokra időszakonként valamennyi bíró és igazságügyi alkalmazott figyelmét felhívni.

Panaszok kivizsgálása, gyors, szakszerű megválaszolása minden szervezeti egységben fontos, amit a vezetői vizsgálatok kapcsán is értékelni kell, az esetleges hiányosságokra pedig fel kell hívni a figyelmet. A bíróságok működésébe vetett bizalom erősítését szolgálja, hogy az állampolgárok megfelelő és korrekt választ kapjanak a panaszbeadványaikra.

A közvetlen tapasztalatokat szerző ügyfelek mellett az állampolgárok a sajtón keresztül kapnak információt a bíróság tevékenységéről. Az Egri Törvényszék

sajtókapcsolatai jók, a sajtószóvivő és a sajtótitkárok gyorsan, szakszerűen reagálnak a sajtó megkereséseire, a sajtóérzékeny ügyekben fontos a folyamatos egyeztetés és a szakszerű, korrekt tájékoztatás, ezt a jövőben is fenn kell tartani. A sajtómegjelenéseknek véleményem szerint ugyanakkor a konkrét ügyekkel kapcsolatos megkereséseken túl, akár igazgatási kérdésekben, akár konkrét ügyekben elsődlegesen az ítélkezési munkára, az igazságszolgáltatásra kell fókuszálniuk. Kerülni kell az olyan sajtónyilvános rendezvények, próbatárgyalások, egyéb bemutatók megtartását, amelyek a bírói szerepkörtől jelentősen eltérő helyzetben ábrázolják a bírókat, igazságügyi alkalmazottakat. A nyitott bírósági programok, sajtónyilvános színházi jellegű fellépések nem a bíróság profiljába tartoznak, bizonyos esetekben a bírói tekintély csorbulását is eredményezhetik, ezért fokozott figyelemmel kell lenni a bíróság tekintélyének megőrzésére. Véleményem szerint a bíróság elsődlegesen a törvényes és szakszerű határozatokkal, meggyőző erejű indokolással ellátott ítéletekkel, határozott, de nyugodt és tiszteletet ébresztő tárgyalótermi fellépéssel javítja a társadalmi megítélését. A sajtómegjelenéseket elsősorban az ügyfeleket érintő egyes igazgatási, például járványügyi intézkedések, vagy az éves összbírói értekezlettel kapcsolatos események ismertetésére, valamint konkrét ügyek mentén a bíróságra érkezett megkeresések kapcsán kiadott sajtóközlemények köré kell koncentrálni.

Az átlátható igazgatási működés érdekében a szervezeten belüli belső kommunikációt is kiemelten fontosnak tartom, a lényeges, az adott munkatársakat érintő döntéseket, intézkedéseket rövid, közérthető formában kell közölni az érintettekkel. A járványhelyzetben az elektronikus kommunikációs formákat kell használni, így az e-mail-en, skype-on keresztül történő kapcsolattartást, de a járvány elmúltával – az elektronikus kapcsolattartási formák mellett - fontos a személyes kommunikáció is, hogy a fontosabb döntésekről személyes találkozás keretében is értesülhessenek a bírók és igazságügyi alkalmazottak. Mindez azért is előnyös, mert egy munkaértekezleten több lehetőség van felvenni az általuk látott problémákat, az intézkedést igénylő felvetéseket helyben lehet egyeztetni, de hangsúlyozni szeretném, hogy a gyors, lényegre törő munkaértekezleteket tartom célszerűnek, hiszen a résztvevők a napi munkájukat is el kell, hogy lássák, ne érezze senki úgy, hogy hosszú órákat tölt feleslegesen egy értekezleten, miközben rengeteg egyéb munkaköri kötelezettsége lenne.

A belső kommunikáció kapcsán a jelentéstételi kötelezettségek rendjét felül szeretném vizsgálni, ahol lehet, egyszerűsíteni kell mind a bírók, bírósági titkárok és az elnöki iroda, mind a helyi bíróságok és a szervezeti egységek és a törvényszéki elnöki iroda vonatkozásában. Tervezem, hogy a helyi intézkedéseken alapuló, illetve az igazgatási szabályzaton alapuló jelentéstételi kötelezettségeket követően összefoglaló elnöki intézkedésben kellene szabályozni, amely adott időbeli hatállyal egyértelműen tartalmazza a

jelentések határidejét és felelősét, valamint címzettjét, illetve azt is, hogy szükséges-e nemleges jelentést tenni bizonyos kérdésekben. Mindez nagyban könnyítené az igazgatási ellenőrzési folyamatot és átláthatóvá tenné a jelentéseket, továbbá csökkenteni lehetne az adminisztratív terhet is. Az átlátható működéshez a törvényszéki szabályozók felülvizsgálata, aktualizálása, deregularizációja is indokolt, a jelenlegi szabályzatok, utasítások között több, közel tíz éves utasítás, szabályzat is megtalálható, amelyek esetében meg kell vizsgálni, hogy a hatályos jogszabályi előírásokkal összhangban vannak-e.

A KORONAVÍRUS JÁRVÁNNYAL ÖSSZEFÜGGŐ IGAZGATÁSI ÉS SZAKMAI FELADATOK

2020 novemberében nem lehet megkerülni a koronavírus járvánnyal összefüggő bíróságokra háruló feladatok megemlítését, hiszen nagy valószínűséggel a 2021-es évet végig fogja kísérni a járvány és annak az igazságszolgáltatásra kifejtett hatása. Az Egészségügyi Világszervezet 2020. március 11-én világjárvánnyá minősítette az új koronavírus okozta COVID-19 betegséget. A nem egészségügyi ellátást nyújtó vállalkozások, szervezetek számára a járványügyi felkészülés érdekében 2020. szeptember 7. napján készített ún. Vállalati Fehér Könyv a járvány négy fázisát határozza meg, amelynek jelenleg a II. fázisa tart. Ez alapján ez év tavaszán már lezajlott az I. fázis, amely elsődlegesen a közösségi kontaktusszám radikális csökkentésével járt. A jelenlegi II. fázisban a prioritás a terjedés lassítása, a III. fázis a védőoltási program lebonyolításával és – a vakcina hatékonyságától függően legalább 60 %-os átoltottság esetén a populációs szintű immunitás kialakításával és a világjárvány befejeződésének WHO általi bejelentésével zárul, míg a IV. fázis pedig a védekezés értékelését és egy esetleges következő pandémiára történő felkészülést jelenti.

A Fehér Könyv 2020. szeptember 7-i megjelenésekor a jelenleg is tartó II. fázist még legalább egy évig tartónak prognosztizálta. Bár 2020 decemberében már várható, hogy az első védőoltások megjelennek, ezek tömeges rendelkezésre állására a 2021-es év I. félévében valószínűleg még várni kell. A bírósági szervezetrendszerben is arra kell tehát felkészülni, hogy a járvány II. fázisa a 2021. évi nyári törvénykezési szünet időszakáig valószínűleg még nem szűnik meg. Ez alatt az időszak alatt a bírósági szervezeti egységek működőképességének megőrzése és az bíróság ítélkezési tevékenységének folytatása csak összehangolt tervezéssel, a már meglévő megelőző intézkedések betartásával, szükség esetén újabbak meghozatalával, az intézkedések megfelelő kombinációjával érhető el. A járvány hatása leegyszerűsítve két irányban jelentkezik a bíróságokon: az egyik a járványügyi

védekező intézkedések meghozatala és betartásának folyamatos ellenőrzése, a másik a járvánnyal összefüggő szakmai, elsősorban eljárásjogi szabályok alkalmazásának szükségessége.

Az első hatás kapcsán ki kell emelni, hogy a járványügyi védekező intézkedések fegyelmezett végrehajtása csak valamennyi bírósági dolgozó megfelelő együttműködésével valósítható meg, így érhető el, hogy a COVID-19 járvány a bírósági szervezetben is kontroll alatt tartható legyen. A szervezeti cél a bíróságon belül is a járványügyi görbe ellaposítása, azaz annak megelőzése, hogy egyszerre túlságosan sok bíró és igazságügyi alkalmazott kerüljön a járvány miatt munkavégzésre képtelen állapotba. Ennek érdekében eddig is folyamatosak voltak az Országos Bírósági Hivatal irányításával a védelmi intézkedések, amelyek közül a legfontosabbak a következők: a tárgyalótermi védőfalak kiépítése az Egri Törvényszéken valamennyi helyi bírósági és törvényszéki tárgyalóteremben megtörtént, a bírósági épületekbe való beléptetéskor mindenhol kötelező a lázmérés és a kézfertőtlenítés, az épületben tartózkodás esetén a maszkhasználat az ügyfelek, ügyvédek, ügyészek számára a bírósági épületrészekben kötelező, a bírósági dolgozók csak egyéni elhelyezés esetén mellőzhetik a dolgozószobában. A kézfertőtlenítők a dolgozók részére elkülönített épületrészekben és az ügyfelek számára az ügyféltérben is elérhetőek, a szellőztetés és a tárgyalótermek fertőtlenítése rendszeres. Az értekezletek, oktatások skype-on, vagy e-learning felületen keresztül zajlanak, a jövő évben is szükséges lesz az elektronikus tájékoztatás és kommunikáció elektronikus formáinak szervezeten belül történő további erősítése.

A Covid 19 fertőzés helyi lokalizálására az Egri Törvényszék valamennyi szervezeti egysége számára rendelkezésre áll a megelőző tesztelés lehetősége a kontaktszemély bírósági alkalmazottaknál, elsősorban a fertőzés gyanúja esetén. Fontosnak tartom, hogy a tesztek utánpótlásának biztosítása folyamatos legyen, hiszen az időben felismert fertőzött dolgozó izolálásával és táppénzes állományba kerülésével a bírósági szervezeten belüli fertőzéslánc kialakulása megelőzhető. A járvány idejére az igazságügyi alkalmazottak otthoni munkavégzését lehetővé tévő szabályzat 2020 novemberében elkészült, amely alapján a munkáltatói jogkör gyakorlójának egyedi döntése alapján lehetőség nyílt az otthoni munkavégzés kérelemre vagy hivatalból történő elrendelésére. Fontos hangsúlyozni, hogy mindez csak az otthoni munkavégzés mennyiségének és minőségének folyamatos ellenőrzése, illetve az elvégzett munka dokumentálása, valamint a munkavédelmi előírások betartása mellett lehetséges kizárólag azon munkavállalók esetén, akik érdemi otthoni munkavégzést tudnak kifejtetni.

A Fehér Könyv meghatározta az irodai környezetben előforduló, a járvány terjedése szempontjából legfontosabb rizikófaktorokat: a közös irodai

helységben tartózkodást; a közösen használt étkezőket; a zárt tárgyalóban, sok ember részvételével zajló értekezleteket, a céges rendezvényeket. Ezen rizikófaktorok csökkentése érdekében az Országos Bírósi Hivatal elnöke által kiadott utasítások, és az azok nyomán megvalósult helyi intézkedések megtörténtek, folyamatos feladat lesz azonban ezek betartásának ellenőrzése, a szabályok betartásának ismétlődő hangsúlyozása, különösen a bírósági alkalmazottak esetében a maszkhasználat ellenőrzése. Ez ellen – nem bírósági alkalmazottak által hangoztatott – de gyakori ellenérv, hogy azt kényelmetlennek tartják, érzelmi alapon utasítják el, sokan az egyéni szabadság korlátozásaként élik meg, illetve nem hiszik el, hogy van értelme, sokan azzal érvelnek, hogy úgylis elkapják a betegséget. A bírósági szervezeten belül is hangsúlyozni kell azonban a maszkhasználat melletti érveket is, azt, hogy bizonyítottan csökkenti a fertőzés kockázatát, különösen, ha mindenki következetesen használja, a használata ugyan kellemetlenséggel járhat, de nem jár kockázattal. Fontos, hogy hatékony vezetői kommunikációval meggyőzzük a munkavállalókat arról is, hogy nyilván nem lehet kizárni a megfertőződést, de az intézkedések betartásával a megfertőződés esélyét jelentősen lehet csökkenteni, illetve el lehet érni azt, hogy ne egy időpontban kerüljön táppénzes állományba a bírók és igazságügyi alkalmazottak jelentős része. Ehhez az intézkedések betartása elkerülhetetlen és szükség esetén szankcionálni kell a járványügyi előírások megszegését.

A járvány ítélkezési munkára gyakorolt szakmai hatásai kapcsán egyértelmű, hogy az ügyforgalomra csökkentő hatással lesz a járvány és a tárgyaláson történő megjelenési arányt is egyértelműen rontja. Kettős társadalmi elvárás érvényesül a bíróságokkal szemben: az igazságszolgáltatás folyamatos biztosítása mellett a járványügyi előírások betartásának fokozott elvárása is megjelenik. Mivel a bíróságok folyamatosan tárgyalnak, ezért az aktuális járványügyi eljárási szabályok bírókkal történő megismertetése, az elvárható alkalmazásuk ellenőrzése kiemelt igazgatási és szakmai feladat. A jelenleg még hatályos, a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 138. §-a a polgári peres eljárások kapcsán lehetővé teszi a tárgyalás elektronikus hírközlő hálózat vagy más elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján történő megtartását, illetve a nyilvánosság járványügyi intézkedések betartása érdekében történő kizárását, a 191. § pedig a büntetőeljárásban tartalmaz szabályozást a személyek jelenlétének telekommunikációs eszköz útján történő biztosítására.

A fenti rendelkezések alkalmazására az Egri Törvényszék megfelelő tárgyalótermi és mobil informatikai eszközállománnyal rendelkezik, így azok szükség esetén igénybe vehetőek. Kétségtelen, hogy az eljárási garanciákat a távmeghallgatás jogintézménye garantálja a legteljesebben, ezen tárgyalótermek igénybevétele jelenleg is rendszeres. Az Egri Járásbíróság két

végpontja közül az egyik az Egri Törvényszéken található, ezért igény esetén mindkét épület távmeghallgató termeinek a rugalmas igénybevételét kell biztosítani akár járásbíróági, akár törvényszéki távmeghallgatásos tárgyalási igény esetén.

A veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (Veir.) ugyan jelenleg már nem hatályos, de valószínűsíthető olyan járványügyi helyzet, amikor ismételten egy hasonló jogszabályt kell alkalmazni. Ebben az esetben elengedhetetlen lesz az új jogszabály eljárási lehetőségeinek a lehető legrövidebb időn belüli alkalmazása és az erre történő gyors szakmai figyelemfelhívás, illetve a járványügyi eljárási lehetőségek kimerítésének folyamatos igazgatási ellenőrzése. A bírókkal elektronikus kapcsolat útján tartott kollégiumi és kiskollégiumi üléseken kell a lényeges eljárási kérdéseket egyeztetni. Nyilván nehézséget okozhat a veszélyhelyzet alatt különösen büntetőügyekben a terheltek sokszor nehezen ellenőrizhető Covid fertőzésre, karanténra vagy tünetekre hivatkozással történő távolmaradása, de mindent meg kell tenni az ügyek továbbvitele érdekében. Mindebben hatékony szakmai kommunikáció szükséges, a kérdéseket egyeztetni kell a helyi vezetőkkel, akik a kollégiumvezetők felé tudják továbbítani a szakmai felvetéseket.

A TÖRVÉNYSZÉK MŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS TERVEIM ÖSSZEFOGLALÁSA

Mindezeket összefoglalva pályázatom támogatása esetén és törvényszéki elnöki kinevezésem esetén az Egri Törvényszéken az igazságszolgáltatással összefüggő szakmai feladatokat szeretném előtérbe helyezni és az alábbi célokat szeretném megvalósítani:

- Az elhúzódó pertartamú ügyek számának csökkentése
- Anyagi jogi és eljárásjogi szakmai értekezletek igazgatási elősegítése, szervezésének ösztönzése, a régióban működő kollégiumokkal történő együttműködés erősítése
- A bíróvizsgálatok és a vezetővizsgálatok ütemezését elősegítő személyzeti nyilvántartás fejlesztése
- Az igazságügyi alkalmazottak foglalkoztatási gyakorlatának, a kinevezési okiratok munkajogi szempontból történő ellenőrzése, szükség esetén a módosítások kapcsán egységes gyakorlat kialakítása
- A sajtómegjelenések igazgatási-szakmai kérdésekre történő koncentrációja

- A jelentéstételi kötelezettségek rendjének felülvizsgálata, egységes intézkedésben történő, átlátható szabályozása
- Az elavult törvényszéki szabályozók felülvizsgálata, hatályon kívül helyezése
- A tisztviselői munkateher arányosabb elosztása, az erőforrások hatékonyabb kihasználása
- A Hevesi Járásbíróság épületében a munkakörülmények javítása
- A szervezeten belüli kommunikáció javítása

ZÁRÓ GONDOLATOK

Az Egri Törvényszék irányítását a jogszabályi kereteken belül az adott döntésben érintett bírósági vezetőkkel és bírókkal, igazságügyi alkalmazottakkal történő gyors, az adott igazgatási kérdéshez szükséges gyakorlati megközelítésű egyeztetéseket követően a lehetőleg legkisebb adminisztrációs teherrel járó és lehetőség szerint rövid, a nem jogi végzettségű igazságügyi alkalmazottak számára is érthető elnöki intézkedéseken keresztül képzelem el, azok hatékony belső, szükséges esetben külső kommunikációja mellett. Mindez csak valamennyi munkatársunk kölcsönös együttműködésen alapulhat. Szeretném, ha a járásbíróságok és a törvényszék közötti együttműködés erősödne akár tárgyalótermi igények, akár tisztviselői kapacitás megosztása, akár egyéb igazgatási kérdések esetén. Az eddigi járásbírósági vezetői tapasztalataim alapján megítélésem szerint képes vagyok arra, hogy minden bíró kollegával és az igazságügyi alkalmazottakkal meg tudjam találni a megfelelő hangot és mindenkivel együtt tudjak működni az Egri Törvényszék szakmai munkájának javítása, az igazságszolgáltatás színvonalának emelése érdekében. Elsődlegesen bírói, szakmai szempontból szeretném megközelíteni a törvényszék vezetésével járó feladatokat és a törvényszék belső és külső kommunikációja során az elsődleges hangsúlyt az ítélezési munkára, annak igazgatási és szakmai támogatására szeretném helyezni.

Lényegesnek tartom, hogy vezetői kinevezésem esetén az igazgatási munka mellett továbbra is részt vegyek az ítélezési tevékenységben, hiszen a tárgyalóteremből lehet a bíróság működésével, a jogalkalmazás gyakorlati nehézségeivel kapcsolatos elsődleges és legfontosabb tapasztalatokat összegyűjteni. Fontosnak tartom természetesen a bíróságról kialakított pozitív kép fenntartását, javítását, de megítélésem szerint ezt elsősorban nem sajtónyilvános rendezvényekkel, hanem szakmailag megalapozott, ésszerű időn belül meghozott, meggyőző erejű indokolással ellátott bírósági

határozatokkal érhetjük el. Mindez szakmailag jól felkészült bírók és igazságügyi alkalmazottak együttes munkájával lehetséges, kinevezésem esetén ezt szeretném elősegíteni, ehhez kérem a bírótársaim támogatását, Elnök Úrtól a pályázat kedvező elbírálását.

Eger, 2020. november 26.

dr. Sallai Tamás

